

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΕΓΚΩΜΙΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΧΕΙΟΝ

Τήν Παραμονήν τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, 14^{ῆς} /27^{ῆς} Αὐγούστου 2021, ἔλαβε χώραν ἡ τελετή τῶν Ἐγκωμίων τῆς Θεοτόκου-Ἐπιταφίου εἰς τόν ἐν Γεθσημανῆ ἱερόν Ναόν τῆς Κοιμήσεως.

Τῆς τελετῆς ταύτης κατελθόν πεζῆ ἀπό τοῦ Πατριαρχείου διά τῆς ὁδοῦ τοῦ Μαρτυρίου, συνοδεία τῆς Ἁγιοταφτικῆς Ἀδελφότητος, προεξῆρξεν ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατήρ ἡμῶν καί Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος, συνιερουργούντων Αὐτῷ τῶν Ἁγιοταφτῶν Ἀρχιερέων: Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καπιτωλιάδος κ. Ἰσυχίου, τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιεπισκόπων, Γεράσων κ. Θεοφάνους, Καπτάρων κ. Μακαρίου, Πέλλης κ. Φιλουμένου, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐλενουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Ἀγιοταφτῶν Ἱερομονάχων, ὧν πρῶτος ὁ Γέρων Καμαράσης Ἀρχιμανδριτῆς π. Νεκτάριος καί τῶν Ἀρχιμανδριτῶν π. Ἀλεξίου, π. Διονυσίου, π. Θαδδαίου, π. Μελετίου καί π. Ἰσιδώρου, τοῦ Ἀρχιδιακόνου π. Μάρκου καί τοῦ Ἱεροδιακόνου π. Εὐλογίου, ψάλλοντος τοῦ Ἱεροδιακόνου π. Συμεών καί προσευχομένου εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος παρά τούς περιορισμούς λόγῳ τοῦ ἐπικρατοῦντος εἰσετι covid-19, παρουσία τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος εἰς τά Ἱεροσόλυμα κ. Εὐαγγέλου Βλιώρα.

Κατά τήν τελετήν ταύτην ἐψάλησαν τά Ἐγκώμια εἰς τρεῖς Στάσεις:

Α. Ἡ Ἀγνή ἐν Τάφῳ κατετέθης βαβαί...

Β. Ἄξιόν ἐστίν μεγαλύνειν σε τήν Θεοτόκον...

Γ. Αἱ γενεαί πᾶσαι ὕμνον τῇ ταφῇ σου...

Μετά τό Ἐξαποστειλάριον καί πρό τῶν Αἵνων τῆς τελετῆς ταύτης ἐξεφώνησε τό κήρυγμα τοῦ Γέροντος Ἀρχιγραμματέως Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίνης κ. Ἀριστάρχου ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου Ἱεροδιάκονος Συμεών ὡς ἔπεται:

“Μακαριώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,

Ἐκλαμπρότατε κ. Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος,

Εὐλαβές ἱερατεῖον,

Εὐσεβεῖς προσκυνηταί,

Ὅντες εὐλογημένοι ἀπό τό θεό νά εἴμαστε μέλη τοῦ σώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, γνωρίζουμε ὅτι ὅλες οἱ προσευχές, ὅλες οἱ ἀκολουθίες τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κύκλου, ἰδίᾳ τῶν Παρακλήσεων τοῦ Δεκαπενταγούστου, ἔχουν ἱκετευτική ἢ τιμητική ἀναφορά στό ἄχραντο πρόσωπο τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου ἀειπαρθένου Μαρίας. Ὅλες οἱ ὠδές τῶν κανόνων τῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, Παρακλητικῆς, Μηναίων, Τριωδίου, Πεντηκοσταρίου, καταλήγουν

ἀπαραιτήτως στό θεοτοκίο, τό τροπάριο, τό ἀφιερωμένο στή θεοτόκο. Στά τροπάρια αὐτά, ἰδίᾳ τῆς θ' ὠδῆς, πού εἶναι ἀποκλειστικῶς ἀφιερωμένη στή θεοτόκο, ἡ Ἐκκλησία ὑμνεῖ, μακαρίζει καί μεγαλύνει Μαριάμ τήν ἀγνή, τήν πάναγνο κόρη τῆς Ναζαρέτ, ἡ ὁποία γιά τήν ἀγνότητα καί τήν ὑπερβάλλουσα καθαρότητα τῆς ζωῆς της, ἐπελέγη καί προορίστηκε ἀπό τό θεό νά γίνει τό δοχεῖο τῆς ἐκ Πνεύματος Ἁγίου συλλήψεως, σαρκώσεως καί Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ καί Λόγου Του.

Τό ὑπερφύες μυστήριο τοῦτο ἡ Ἐκκλησία ὑπομιμνήσκει, ὑπενθυμίζει στούς πιστούς της σέ ἄριστο καί εὐμνημόνευτο ποιητικό λόγο τῶν ἁγίων θεοφόρων Πατέρων της ψάλλουσα στίς Καταβασίεις : *«ρήσεις προφητῶν καί αἰνίγματα τήν σάρκωσιν ὑπέφηναν τήν ἐκ Παρθένου Σου Χριστέ»* καί σέ μεγαλειῶδες Βυζαντινό μέλος: *«ἄνωθεν οἱ προφητῆται σέ προκατήγγειλαν»*. Πολυάριθμες εἶναι οἱ εἰκόνες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, πού συμβολίζουν τή θεοτόκο ἐν σχέσει μέ τό μυστήριο, τό ὁποῖο ὁ θεός Πατήρ εὐδόκησε νά συντελεσθεῖ δι' αὐτῆς. Ἡ φλεγόμενη καί μή καιομένη βάτος τοῦ Σινᾶ, *«ἡ ἀβρόχοις ποσί διάβασις»* τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀπό τόν *«πεζοπεντοπορήσαντα»* Ἰσραηλίτη λαό, ἡ κλιμαξ τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ, εἶναι ἐλάχιστες ἀπό τίς πολλές εἰκόνες, πού προεικονίζουν τό γεγονός, τό ὁποῖο ψάλλει ἡ Ἐκκλησία, *«ὁ τόκος σου ἄφθορος ἐδείχθη, θεός ἐκ λαγόνων σου προῆλθε»* καί τίς προβάλλει, γιά νά γίνουν κτῆμα καί βίωμα τῶν πιστῶν μελῶν της.

Ἡ φιλόανθρωπος αὐτή ἡ οἰκονομία τοῦ θεοῦ γιά τή σωτηρία μας, πού προαναγγέλλεται παραβολικῶς καί αἰνιγματωδῶς στήν Παλαιά Διαθήκη, ἀποκαλύπτεται ἐκτυπώτερον καί ἐμφανέστερον στούς χρόνους τῆς Καινῆς, *«ὅτε ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου»* (Γαλ. 4, 4). Τότε ἡ Μαριάμ τῆς Ναζαρέτ δέχεται ἐπίσκεψη καί προσκαλεῖται ἀπό τό θεό νά γίνει συνεργός τῆς εὐδοκίας Του νά σώσει τόν ἄνθρωπο. Προσφωνεῖται διά στόματος τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ: *«κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετά σοῦ»* (Λουκ.1, 28), μέ χαιρετισμό πού οὐδεὶς θνητός ἤκουσε ποτέ καί τῆς ἀποκαλύπτεται ὅτι ἐκ Πνεύματος Ἁγίου θά συλλάβει καί θά γεννήσει ὡς ἄνθρωπο τό Μονογενῆ Υἱό τοῦ θεοῦ. Ἄμα δέ τῇ συγκαταθέσει αὐτῆς διά τοῦ: *«ἰδοῦ ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατά τό ρῆμά σου»* (Λουκ. 1, 38), *«ὁ Υἱός τοῦ θεοῦ Υἱός τῆς Παρθένου γίνεται»*, ὁ πρὶν ἄσαρκος Λόγος τοῦ θεοῦ σαρκοῦται, δανείζεται σάρκα ἀπό τή σάρκα της, σωματοῦται καί ἐκεῖνη ἀναδεικνύεται θεοτόκος. Κατοικεῖ ἐντός της σωματικῶς Ἐκεῖνος, γιά τόν ὁποῖο ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν λέγει ὅτι: *«ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τό πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς»* (Κολ. 2, 9).

Τό μυστήριο τοῦτο δέν *«καλύπτεται ὑπό τόν μόδιον»*, ἀλλά *«τίθεται ἐπί τήν λυχνίαν»*, γιά νά φωτίζει τόν κόσμο. Ὅταν *«ἡ Παρθένος ἔχουσα θεοδόχον τήν μήτραν, ἐπορεύθη εἰς τήν Ὀρεινήν μετά σπουδῆς»* (Λουκ.1, 39), τότε ἡ συγγενῆς της Ἐλισάβητ *«ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου καί ἀνεφώνησε, εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξί καί εὐλογημένος ὁ καρπός τῆς κοιλίας σου καί «πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρός με;»* (Λουκ.1, 42-43). Ἡ Ἐλισάβητ δέχεται θεοῦ πληροφορία ὅτι ἡ Μαριάμ φέρει στά σπλάγχνα της τό θεό Λόγο σεσαρκωμένο, ὅτι εἶναι δοχεῖο τοῦ Ἀστέκτου, χωρίο τοῦ Ἀχωρήτου, ὅτι Ἐκεῖνος πού βαστάζει στά σπλάγχνα της εἶναι ὁ βαστάζων τά πάντα. Πληροφορία περί τούτου ἔχει καί τό κυοφορούμενο ἀπό αὐτή ἔμβρυο Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, γι' αὐτό *«καί σκιρτᾷ ἐν ἀγαλλιάσει εἰς τήν κοιλίαν τῆς μητρὸς του»* (Λουκ. 1, 41). Στό γεγονός τοῦτο ἔχουμε συνάντηση καί ἀσπασμό τῶν μητέρων, *«ἠσπάσαντο ἀλλήλας αἱ μητέρες»* - ψάλλει ἡ ὑμνολογία- καί συνάντηση τοῦ τιμίου Προδρόμου μετά τοῦ Κυρίου, *«τοῦ*

ἀστέρος μετά τοῦ ἡλίου», ἀμφοτέρων κυφορουμένων καί προφητεία τῆς Θεοτόκου ὅτι «ἀπό τοῦ νῦν μακαριοῦσι με πᾶσαι αἱ γενεαί» (Λουκ.1, 48).

Στήν πρόρρηση αὐτή τῆς Θεοτόκου στηρίζεται ὅλη ἡ τιμή καί ἡ εὐλάβεια πού τῆς ἀποδίδει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μέ τούς ὕμνους καί τίς Ὀμιλίες τῶν Πατέρων στίς ἑορτές της, τοῦ Γενεθλίου, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καί τῆς Κοιμήσεως.

Τήν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου, τήν ὁποία ἑορτάζει προεορτίως σήμερα ἡ Σιωνίτις Μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν στή μοναδική αὐτή ἀνά τόν κόσμο Ἐπιτάφιο τελετή, προεξαρχούσης τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Μακαριωτάτου Πατρός ἡμῶν καί Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεοφίλου, ἡ Ἐκκλησία δέν θεωρεῖ θάνατο, γι' αὐτό καί τή χαρακτηρίζει «ἀθάνατο», ψάλλουσα: «τῇ ἀθανάτῳ σου Κοιμήσει οὐρανοί ἐπαγάλλονται καί ἀγγέλων γέγηθε τά στρατεύματα καί νεφέλαι τούς ἀποστόλους αἰθερίου διήρπαζον καί ὁμοχώρους παρέστησαν τῷ ἀχράντῳ σου σώματι». Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς λέγει ὅτι «ἐορτάζομεν ἀγίαν κοίμησιν ἢ μεταβίωσιν». (Ὀμιλία ΛΖ, PG 151, 461 Α'). Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός στό « Ἀ' Ἐγκώμιόν του εἰς τήν Κοίμησιν», (Ἔκδοσις Εὐαγοῦς Ἰδρύματος «Ὅσιος Ἰωάννης ὁ Ρῶσος», Ἰθάκη 1979), λέγει ὅτι «ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς πρὸς τήν ζωὴν διὰ μέσου θανάτου ἄγεται (σ. 128) καί χαρακτηρίζει τήν κοίμηση «ὡς καλλίστην ἐκδημίαν, ἡ ὁποία τήν πρὸς θεόν ἐνδημίαν χαρίζεται» (σ.130) καί ὅτι «τῆς Θεοτόκου μεθισταμένης, ἀδιάλυτον τό σῶμα πεφύλακται» (σ.130) καί ὅτι «ὁ ταύτης δι' ἄφατον εὐσπλαγχνίαν υἱός γενέσθαι καταδεξάμενος Δεσποτικαῖς παλάμαις τῇ παναγίᾳ ταύτῃ καί θειοτάτῃ καί οἷα μητρί λειτουργῶν τήν ἱεράν ψυχὴν ὑποδέχεται» (σσ. 111-112).

Ἀκολουθοῦντες καί τόν Ἅγιο Κύριλλο Ἀλεξανδρείας στό «Ἐγκώμιόν του πρὸς τήν ἀγίαν Μαρίαν τήν Θεοτόκον» στήν Γ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τῆς Ἐφέσου κατὰ τοῦ Νεστορίου, ἅς ἀναφωνήσουμε μετ' αὐτοῦ λέγοντος: «Χαίροις, Μαρία Θεοτόκε Παρθενομήτωρ, Φωτοφόρε, Χαίροις Μαρία τό κειμήλιον τῆς οἰκουμένης, περιστερὰ ἢ ἀμίαντος, λαμπὰς ἢ ἄσβεστος, ἐκ σοῦ γάρ ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης γεγέννηται, χαίροις Μαρία τό χωρίον τοῦ Ἀχωρήτου, ἡ τόν Μονογενῆ θεόν Λόγον χωρήσασα. Χαίροις Μαρία, δι' ἣν προφητῆται κελαδοῦσι, ποιμένες δοξολογοῦσι, ἄγγελοι χορεύουσι, Ἀρχάγγελοι σκιρτῶσι, μάγοι προσκυνοῦσι, δι' ἣν Ἰωάννης ἔτι ὢν ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρός αὐτοῦ ἐσκίρτησε, Χαίροις Μαρία Θεοτόκε δι' ἣς προῆλθε τό φῶς τό ἀληθινόν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ λέγων ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις, "ἐγὼ εἶμι τό φῶς τοῦ κόσμου" (PG 77, 1032 – 1033).

Στό ἐγκώμιό μας πρὸς τήν Ὑπεραγία Δέσποινα Θεοτόκο, τήν ὕμνουμένη ἀπό τῆ στρατευομένη καί τῆ θριαμβεύουσα Ἐκκλησία, τήν τιμιωτέρα τῶν Χερουβείμ καί ἐνδοξοτέρα ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφείμ, τήν παρισταμένη ἐκ δεξιῶν τοῦ Σωτῆρος καί ἔχουσα μητρική παρρησία, ἅς προσάψουμε θερμῇ τήν ἱκεσία μας νά ἀπομακρύνει τόν λοιμῶδη ἰό τοῦ Covid, πού μαστίζει καί ἀποδεκατίζει τήν ἀνθρωπότητα, νά ἀποσβέσει τά πυρά τῶν πυρκαϊῶν, πού κατακαίουν καί ἀπανθρακώνουν τήν κτίση τοῦ θεοῦ, κατοικίας καί ἀνθρώπους, νά ἔλθει ἀρωγός σ' αὐτούς πού ἔμειναν χωρὶς τά στοιχειώδη ἀπαραίτητα τῆς ζωῆς, νά εἰρηνεύσει καί προστατεύσει τή Μέση Ἀνατολή καί τήν Ἁγία Γῆ, νά θεραπεύσει τούς ἀσθενοῦντας Ἁγιοταφίτας καί νά ἐνισχύσει τούς ὑγιεῖς στό ἔργο τους τῆς μαρτυρίας, συνδιαλλαγῆς, εἰρήνης, ἀγάπης εἰς τήν διαφύλαξιν τῶν Ἁγίων Τόπων, νά παράσχει παραμυθία σέ κάθε πάσχουσα καί δοκιμαζομένη ψυχὴ καί νά προφυλάξει τό γένος ἡμῶν ἀπό πάσης ἐπιβουλῆς ἐχθρικής ἀλλοτριάς. Γένοιτο".

Ψαλέντων τῶν Αἴνων καί τῆς Δοξολογίας ἀναπεμφθείσης, οἱ Ἱερεῖς ἐκράτησαν εἰς

τάς χειῖρας καί ανέβασαν τόν Ἐπιτάφιον, ἐν ᾧ ἡ εἰκὼν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, εἰς τήν Εἴσοδον τοῦ Ναοῦ ἄνω, ἔνθα καί ἀνεπέμφθη δέησις.

Τούτου γενομένου, οἱ ἱερεῖς κατεβίβασαν τόν Ἐπιτάφιον καί ἐτοποθέτησαν αὐτόν ὄπισθεν τοῦ Θεομητορικοῦ Μνήματος καί ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνος τῆς Θεοτόκου Ἱεροσολυμιτίσης – «Πλατυτέρας» διά προσκύνησιν ὑπό τῶν πιστῶν.

Ἀπολύσεως γενομένης, ἡ Πατριαρχική Συνοδεία ἀνῆλθεν εἰς τό ἡγουμενεῖον, ἔνθα ὁ ἡγούμενος Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀβήλων κ. Δωρόθεος προσεκόμισε κέρασμα ψυχροῦ ὕδατος καί ὀπωρῶν ὡς ἀναψυχὴν εἰς τόν συνεχιζόμενον καύσωνα.

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας